

แนวทางการค้นหาผู้เข้าฝึกอบรมและเปรียบเทียบผลการศึกษา อบรมระหว่างผู้หญิงไทยและแม่หญิงลาวในการดูแลผู้สูงอายุ ในประเทศไทย

THE GUIDELINES TO FIND OUT THE PEOPLE WHO WANT TO TRAINING AND COMPARE THE TRAINING'S RESULTS BETWEEN THAI AND LAOTIAN WOMEN FOR AGED CARE COURSE IN THAILAND

เกศสุดา เพชรดี

นิสิตปริญญาเอกสาขาการจัดการสาธารณสุข รุ่นที่ 2
วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
Email : griselda.grace0014@gmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช

คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
Email : banpot.buu@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการนำแม่หญิงลาวและผู้หญิงไทยเข้ามาฝึกอบรมดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย และเพื่อเปรียบเทียบผลการฝึกอบรมระหว่างผู้หญิงไทยและแม่หญิงลาวในการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย โดยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 1) การสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเจาะจงกับตัวอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องแนวทางการนำแม่หญิงลาวเข้ามาฝึกอบรมดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทยทั้ง 6 คน ได้แก่ ผังสาธารณสุขรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 4 คน และจากประเทศไทย จำนวน 2 คน 2) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และ 3) สังเกตพฤติกรรมขณะฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ก) ผู้หญิงไทย จำนวน 5 คน และ ข) แม่หญิงลาว จำนวน 5 คน ผลการศึกษาวิจัย พบว่า การที่จะนำแม่หญิงลาวเข้ามาฝึกอบรมดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทยที่ถูกกฎหมายควรมี 3 วิธีการ โดยวิธีที่ 1 วิธีการสรรหาคัดเลือกผู้หญิงลาวที่จะเข้ามาฝึกอบรม โดยติดต่อสัมพันธ์แม่หญิงลาวตามระบบกฎหมายลาว เข้า-ออก ประตูเดียว วิธีที่ 2 วิธีการสรรหาคัดเลือกผู้หญิงลาวที่จะเข้ามาฝึกอบรม โดยประสานงานกับคนลาวที่อยู่ในประเทศไทยโดยให้ชักชวนญาติพี่น้องหรือคนรู้จักใน สปป.ลาวมาฝึกอบรม และวิธีที่ 3 วิธีการสรรหาคัดเลือกผู้หญิงลาวที่จะเข้ามาฝึกอบรม โดยสรรหาคัดเลือกคนลาวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยอยู่เดิม และพบว่าการทดลองการฝึกอบรม ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนโดยรวมภาคทฤษฎีเท่ากับ 2.21 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ B = พอใช้ (Satisfactory) และแม่หญิงลาวมีค่าเฉลี่ยคะแนนโดยรวมภาคทฤษฎีเท่ากับ 2.47 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ A = ดี (Good) ส่วนผลค่าคะแนนเฉลี่ยภาพรวมการสังเกตพฤติกรรมทางการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ พบว่า ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนโดยรวมภาคปฏิบัติเท่ากับ 2.40 และแม่หญิงลาวมีค่าเฉลี่ยคะแนนโดยรวมภาคปฏิบัติเท่ากับ 2.44 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ A = ดี (Good) เท่ากัน

คำสำคัญ : การฝึกอบรมร่วม ผู้หญิงไทย แม่หญิงลาว การดูแลผู้สูงอายุ

ABSTRACT

This study purposes to study the way to get Laotian and Thai women to attend aged care training course in Thailand. Moreover, this study also aims to compare the training's results between Laotian and Thai women to attend aged care in Thailand. This study was conducted on qualitative method. The data collection could be separated into two parts. The first part, data was gathered through focus group discussions. The selected participants of this study were six people, 4 Laotians and 2 Thais who involved to aged care training and be able to make a decision to select Laotian women for attending aged care training courses with the proper recruiting method. The second part, data was derived from action research method and behavior observation. The participants were observed during course work (theory sessions) and practicing sessions. The participants in this part were classified into 2 groups - 5 Thai women and 5 Laotian women.

The result of this study revealed that there were 3 ways to recruit and select Laotian women to attend aged care training courses in Thailand. The first one was to contact the Lao Women's Union by following Laos's single gateway law. The second one was to coordinate to the Laotian who already worked in Thailand. They might ask their friends or their relatives in Laos to join this program. The last one was selecting from Laotian who currently worked in Thailand.

In addition, this study also pointed out that the average scores from theory sessions for Thai women and Laotian women were 2.21 or B grade (Satisfactory level) and 2.47 or A grade (Good level), respectively while the results from observation in practicing sessions for both Thai women and Laotian women were in the same level at A grade (Good level). The average scores for Thai women and Laotian women in practicing sessions were 2.40 and 2.44, respectively.

KEYWORDS : collaborative training, Thai women, Laotian women, aged care

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุทั่วโลกนั้นมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากข้อมูลในรายงานของ World Economic Forum ในปี พ.ศ. 2555 ที่ผ่านมา พบว่าแนวโน้มประชากรโลกในปี พ.ศ. 2593 ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จะมีสัดส่วนถึงร้อยละ 22 ของประชากรทั้งหมด ในเกือบๆ ทุกประเทศทั่วโลกมีแนวโน้มที่ชัดเจน คือ ประชากรโลกมีอายุเฉลี่ยเพิ่มขึ้น โดยปัจจุบันมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 76 ปี สืบเนื่องมาจากการมีพัฒนาการทางการแพทย์ที่มีความก้าวหน้าและทันสมัยมากยิ่งขึ้น ทำให้ประชากรมีสุขภาพที่ดี มีอายุที่ยืนยาว มีอัตราการตายลดลง (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2556)

สำหรับประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้มีการคาดการณ์ว่าอัตราผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2583 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 32.1 ของประชากรทั้งประเทศ สถานการณ์ผู้สูงอายุในไทยปัจจุบันคือมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่จำนวนประชากรในวัยแรงงานกลับมีแนวโน้มที่ลดลง ซึ่งในปัจจุบันจะพบว่าองค์กรดูแลผู้สูงอายุมีบุคลากรที่คอยดูแลและให้บริการแก่ผู้สูงอายุในประเทศไทยเกิดความขาดแคลนและไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว สืบเนื่องจากเมื่อสภาพสิ่งแวดล้อมและสังคมเปลี่ยนแปลงไปและได้เข้ามาสู่ยุคอุตสาหกรรม คนส่วนใหญ่นิยมที่จะอาศัยอยู่กันแบบ

ครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวเล็ก ๆ และมีลูกไม่มาก ประเทศไทย จึงอาจจะต้องเผชิญกับปัญหาคุณภาพชีวิตและการเป็นอยู่ของผู้สูงอายุขึ้นได้ในอนาคต เนื่องจากผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งอาจไม่มีบุตรหลานคอยดูแลและให้ความช่วยเหลือ (ชยุตม์ วันเกิด, 2555)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้ตระหนักถึงว่าการผลิตบุคลากรเพื่อที่จะมาชดเชยผู้ดูแลที่ขาดแคลนและรองรับการดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในปัจจุบันและในอนาคต ความต้องการกำลังคนดูแลผู้สูงอายุ การคาดการณ์จำนวนผู้สูงอายุที่ดูแลตนเองได้และผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงในปี พ.ศ. 2553 มีจำนวนผู้สูงอายุ 7,639,000 คน ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่สามารถดูแลตนเองได้ จำนวน 7,139,127 คน และมีผู้สูงอายุที่ต้องการคนดูแล จำนวน 499,873 คน และในปีพ.ศ. 2563 มีจำนวนผู้สูงอายุ 10,776,000 คน ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่สามารถดูแลตนเองได้ จำนวน 10,034,234 คน และมีผู้สูงอายุที่ต้องการคนดูแล จำนวน 741,766 คน (นงลักษณ์ พะโกยะ, 2551) ทำให้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า นอกจากผู้ดูแลที่เป็นผู้หญิงไทยแล้ว แม่หญิงลาวก็เป็นอีกทางเลือกที่จะสามารถมาฝึกอบรมเพื่อเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทยได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการค้นหาผู้เข้าฝึกอบรมและเปรียบเทียบผลการศึกษาระหว่างผู้หญิงไทยและแม่หญิงลาวในการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย

คำถามการวิจัย

รูปแบบการฝึกอบรมร่วมระหว่างผู้หญิงไทยและแม่หญิงลาวในการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทยแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการนำแม่หญิงลาวและผู้หญิงไทยเข้ามาฝึกอบรมดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการฝึกอบรมระหว่างผู้หญิงไทยและแม่หญิงลาวในการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ได้รับทราบวิธีการฝึกอบรมคนต่างชาติที่จะเข้ามาเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย ในกรณีที่ผู้ดูแลผู้สูงอายุของไทยไม่เพียงพอ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

2. เก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) วิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับแม่หญิงลาวที่จะเข้ามาฝึกอบรมในการดูแลผู้สูงอายุในไทย และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการวิจัยที่ใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างมีระบบ ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการและวิเคราะห์ วิเคราะห์ผลการปฏิบัติโดยการใช้วงจร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือกระทำจริง การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติการดำเนินการจะต้องต่อเนื่อง เพื่อจะนำไปสู่การปรับปรุงแผนเข้าสู่วงจรใหม่ จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ไขปัญหาได้จริงหรือสภาพการณ์ของสิ่งที่ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากร

ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเข้ามาฝึกอบรมร่วมระหว่างผู้หญิงไทยและแม่หญิงลาวในการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 6 คน (สุภางค์ จันทวานิช, 2556) ได้แก่ ท่านนางบัวจัน สีหานาด, ท่านนางจอมแพง พุ่มป๋นยา, นางสุทิลาด แสงดารา, นายนิธิตา บุบผา, หัวหน้าสำนักงานแรงงานจังหวัดชลบุรี และคณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ประชากรกลุ่มที่ 1

ผู้หญิงไทยที่สนใจจะเข้ามาฝึกอบรมในการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย จำนวน 5 คน

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

ผู้หญิงไทยที่สนใจจะเข้ามาฝึกอบรมในการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย จำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ไม่จำกัดวุฒิทางการศึกษา
2. มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป
3. มีสภาพร่างกายและจิตใจที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกและเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน
4. ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง
5. มีวุฒิภาวะและบุคลิกลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุ

6. ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

7. มีความพร้อมและสามารถเข้ารับการฝึกได้ตลอดหลักสูตร

ประชากรกลุ่มที่ 2

แม่หญิงลาวที่สนใจจะเข้ามาฝึกอบรมในการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย จำนวน 5 คน

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

แม่หญิงลาวที่สนใจจะเข้ามาฝึกอบรมในการดูแลผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยมีคุณสมบัติเช่นเดียวกัน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มี 3 แบบด้วยกัน ดังต่อไปนี้

แบบที่ 1 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

แบบที่ 2 เป็นแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม คือ ผู้วิจัยเป็นผู้ที่คอยสังเกตซึ่งจะไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกลุ่มของผู้ถูกสังเกต จะเป็นเพียงคนวงนอกที่คอยเฝ้าดูพฤติกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตพฤติกรรมโดยภาพรวมซึ่งทำต่อวัน ลักษณะของแบบสังเกตแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 การสังเกตพฤติกรรมทางการฝึกอบรมภาค

ทฤษฎี และส่วนที่ 2 การสังเกตพฤติกรรมทางการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยใช้วิธีการคำนวณหาช่วงกว้างตามหลักการค่าเฉลี่ย คือ

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{(\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{(3-1)}{3} \\ &= 0.66 \end{aligned}$$

ซึ่งนำมาหาเกณฑ์เฉลี่ยของระดับพฤติกรรมที่ใช้ในการประเมินผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.00 หมายถึง A = ดี (Good) ซึ่งมีลักษณะตั้งใจ กระตือรือร้น ให้ความร่วมมือในการฝึกอบรมตลอดหลักสูตร และปฏิบัติถูกต้องตามที่สอนทุกขั้นตอน

ค่าเฉลี่ย 1.67 – 2.33 หมายถึง B = พอใช้ (Satisfactory) ซึ่งมีลักษณะตั้งใจ กระตือรือร้น ให้ความร่วมมือในการฝึกอบรมบ้าง และปฏิบัติถูกต้องตามที่สอนบางขั้นตอน

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.66 หมายถึง C = ปรับปรุง (Improve) ซึ่งมีลักษณะไม่ตั้งใจ ไม่กระตือรือร้น ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม และปฏิบัติไม่ถูกต้องตามที่สอน

แบบที่ 3 การจดบันทึกภาคสนาม เป็นการจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการบันทึกสิ่งที่สังเกตตามความเป็นจริง และบันทึกรายละเอียดทั้งหมด

ผลการวิจัย

1. จากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยสรุปได้ว่าทั้ง 6 คน ได้ให้ความสอดคล้องตรงกันว่า การที่จะนำแม่หญิงลาวเข้ามาฝึกอบรมดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทยได้ โดยที่ถูกต้องเหมาะสมควรมี 3 วิธีการ ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

วิธีที่ 1 วิธีการสรรหาคัดเลือกผู้หญิงลาวที่จะเข้ามาฝึกอบรม โดยติดต่อสมาพันธ์แม่หญิงลาวตามระบบกฎหมายลาว เข้า – ออก ประตูดเดียว พบว่า การติดต่อประสานงานกับทางสมาพันธ์แม่หญิงลาวใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ปี

วิธีที่ 2 วิธีการสรรหาคัดเลือกผู้หญิงลาวที่จะเข้ามาฝึกอบรม โดยประสานงานกับคนลาวที่อยู่ในประเทศไทยโดยให้ชักชวนญาติพี่น้องหรือคนรู้จักใน สปบ.ลาวมาฝึกอบรม พบว่าการสรรหาคัดเลือกแม่หญิงลาวที่อยู่ในประเทศไทยก่อนหน้านี้แล้ว ดำเนินการโดยใช้การสรรหาคัดเลือกแบบบอกต่อ ใช้ระยะเวลาประมาณ 3 เดือน

วิธีที่ 3 วิธีการสรรหาคัดเลือกผู้หญิงลาวที่จะเข้ามาฝึกอบรม โดยสรรหาคัดเลือกคนลาวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยอยู่เดิม พบว่า สรรหาคัดเลือกคนลาวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยอยู่เดิม ซึ่งวิธีนี้เป็นการใช้กลยุทธ์หนึ่งคนหลายผลิตภัณฑ์ ใช้ระยะเวลาประมาณ 3 เดือน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้เฉพาะเจาะจงแบบวิธีที่ 2 และ 3 ผสมกัน โดยผลที่ได้คือ ได้แม่หญิงลาว จำนวน 5 คน มาฝึกอบรมดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย

2. การทดลองการฝึกอบรม หลักสูตร

ในการฝึกอบรมดูแลผู้สูงอายุของกระทรวงสาธารณสุข แบ่งออกเป็น 2 หลักสูตรด้วยกัน คือ หลักสูตรการฝึกอบรมดูแล

ผู้สูงอายุ 420 ชั่วโมง และหลักสูตรการฝึกอบรมดูแลผู้สูงอายุ 70 ชั่วโมง แต่ด้วยการสรรหาคัดเลือกใช้วิธีที่ 2 และ 3 ใช้ช่วงท่องเที่ยว ซึ่งแม่หญิงลาวสามารถอยู่ประเทศไทยได้ 60 วัน และยื่นขออยู่ต่อได้อีก 30 วัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกหลักสูตรการฝึกอบรมดูแลผู้สูงอายุ 70 ชั่วโมง ฝึกอบรมภาคทฤษฎีและปฏิบัติ (ภาคทฤษฎี จำนวน 50 ชั่วโมง และภาคปฏิบัติ จำนวน 20 ชั่วโมง) ซึ่งการฝึกอบรมเริ่มตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคม 2559 ถึง 18 มีนาคม 2559 และ 28 มีนาคม 2559 ถึง 1 เมษายน 2559 รวมทั้งสิ้น 10 วัน นอกจากฝึกอบรมแล้วจะต้องปฏิบัติงานจริงด้วยการติดตามการฝึกอบรม การสังเกตพฤติกรรมและความก้าวหน้าของการฝึกอบรม

จากตารางที่ 1 ผลการสังเกตพฤติกรรมทางด้านการฝึกอบรมภาคทฤษฎีในวันที่ 1 พบว่า ในขณะที่ฝึกอบรมผู้หญิงไทยและแม่หญิงลาวมีความตั้งใจในการฝึกอบรมเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.75, ในวันที่ 2 พบว่า ในขณะที่ฝึกอบรมผู้หญิงไทยมีความตั้งใจในการฝึกอบรมน้อยกว่าแม่หญิงลาว ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.25 และแม่หญิงลาวมี

ตารางที่ 1 ผลการสังเกตพฤติกรรมทางด้านการฝึกอบรมภาคทฤษฎี

หัวข้อประเมินภาคทฤษฎี	วันที่ 1		วันที่ 2		วันที่ 3		วันที่ 4		วันที่ 5		วันที่ 6		วันที่ 7		วันที่ 8	
	Thais	Laos	Thais	Laos	Thais	Laos	Thais	Laos	Thais	Laos	Thais	Laos	Thais	Laos	Thais	Laos
1. เข้าห้องเรียนตรงต่อเวลา	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	2	3	3	3
2. มีความตั้งใจในการฟังบรรยายและมีสมาธิ	3	3	3	3	3	3	2	3	1	3	3	3	1	3	2	3
3. มีการโต้ตอบ-ซักถามกับผู้บรรยาย	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	3	2	1	1
4. มีการจดบันทึกขณะฝึกอบรม	2	2	2	1	2	1	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2
5. มีความกระตือรือร้นและให้ความร่วมมือในขณะฝึกอบรม	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3
6. มีการปรับตัวให้ไม่อ่อนล้าในขณะฝึกอบรม	3	3	2	3	3	2	3	3	1	2	3	3	2	2	1	3
7. ไม่พูดคุยหรือรบกวนผู้อื่นขณะที่มีการเรียนการสอน	3	3	1	3	2	3	3	3	2	3	2	3	2	2	2	2
8. ไม่เล่นโทรศัพท์หรืออุปกรณ์สื่อสารขณะที่มีการเรียนการสอน	3	3	2	3	2	2	2	3	2	2	3	3	2	3	2	3
ค่าเฉลี่ยคะแนนภาคทฤษฎี	2.75	2.75	2.25	2.50	2.38	2.13	2.13	2.50	1.63	2.25	2.38	2.63	2.13	2.50	2.00	2.50

ค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.50, ในวันที่ 3 พบว่า ในขณะที่ฝึกอบรม ผู้หญิงไทยมีความตั้งใจในการฝึกอบรมมากกว่าแม่หญิงลาว ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.38 และแม่หญิงลาว มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.13, ในวันที่ 4 พบว่า ในขณะที่ฝึกอบรม ผู้หญิงไทยมีความตั้งใจในการฝึกอบรมน้อยกว่าแม่หญิงลาว ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.13 และแม่หญิงลาว มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.50, ในวันที่ 5 พบว่า ในขณะที่ฝึกอบรม ผู้หญิงไทยมีความตั้งใจในการฝึกอบรมน้อยกว่าแม่หญิงลาว ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 1.63 และแม่หญิงลาว มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.25, ในวันที่ 6 พบว่า ในขณะที่ฝึกอบรม ผู้หญิงไทยมีความตั้งใจในการฝึกอบรมน้อยกว่าแม่หญิงลาว ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.38 และแม่หญิงลาว มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.63, ในวันที่ 7 พบว่า ในขณะที่ฝึกอบรม ผู้หญิงไทยมีความตั้งใจในการฝึกอบรมน้อยกว่าแม่หญิงลาว ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.13 และแม่หญิงลาว มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.50 และในวันที่ 8 พบว่า ในขณะที่ฝึกอบรมผู้หญิงไทยมีความตั้งใจในการฝึกอบรมน้อยกว่า

แม่หญิงลาว ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.00 และแม่หญิงลาวมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.50

จากตารางที่ 2 ผลการสังเกตพฤติกรรมทางด้านการฝึกอบรมภาคปฏิบัติในวันที่ 1 พบว่า ในขณะที่ฝึกอบรม ผู้หญิงไทยมีความตั้งใจในการฝึกอบรมน้อยกว่าแม่หญิงลาว ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.50 และแม่หญิงลาว มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.67, ในวันที่ 2 พบว่าในขณะที่ฝึกอบรม ผู้หญิงไทยและแม่หญิงลาวมีความตั้งใจในการฝึกอบรมเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.33, ในวันที่ 3 พบว่า ในขณะที่ฝึกอบรมผู้หญิงไทยมีความตั้งใจในการฝึกอบรมน้อยกว่าแม่หญิงลาว ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 1.67 และแม่หญิงลาวมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.50, ในวันที่ 4 พบว่า ในขณะที่ฝึกอบรมผู้หญิงไทยและแม่หญิงลาวมีความตั้งใจในการฝึกอบรมเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 3.00, ในวันที่ 5 พบว่า ในขณะที่ฝึกอบรมผู้หญิงไทยมีความตั้งใจในการฝึกอบรมน้อยกว่าแม่หญิงลาว ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 1.67 และแม่หญิงลาวมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 1.83,

ตารางที่ 2 ผลการสังเกตพฤติกรรมทางด้านการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ

หัวข้อประเมินภาคปฏิบัติ	วันที่ 1		วันที่ 2		วันที่ 3		วันที่ 4		วันที่ 5		วันที่ 6		วันที่ 7		วันที่ 8	
	Thais	Laos	Thais	Laos	Thais	Laos	Thais	Laos	Thais	Laos	Thais	Laos	Thais	Laos	Thais	Laos
1. ให้ความร่วมมือในการฝึกปฏิบัติ	3	2	2	2	2	3	3	3	2	2	3	2	2	3	2	2
2. มีความสามารถในการเรียนรู้และการปฏิบัติถูกต้องตามที่สอน	3	3	2	2	2	3	3	3	1	2	3	2	3	3	3	3
3. มีการซักถามเมื่อมีข้อสงสัย	2	2	1	2	1	1	3	3	1	1	2	1	2	2	2	2
4. ไม่มีความเขินอายขณะลงมือปฏิบัติ หรือมีความกล้าแสดงออก	3	3	3	2	2	2	3	3	2	2	3	3	2	2	3	2
5. มีการให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่เข้าร่วมฝึกอบรมและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	3	2	3	3	3	3
6. มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติฝึกอบรม	2	3	3	3	1	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	2
ค่าเฉลี่ยคะแนนภาคปฏิบัติ	2.50	2.67	2.33	2.33	1.67	2.50	3.00	3.00	1.67	1.83	2.83	2.17	2.50	2.67	2.67	2.33

ในวันที่ 6 พบว่า ในขณะที่ฝึกรวมผู้หญิงไทยมีความตั้งใจในการฝึกรวมน้อยกว่าแม่หญิงลาว ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.83 และแม่หญิงลาวมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.71, ในวันที่ 7 พบว่า ในขณะที่ฝึกรวมผู้หญิงไทยมีความตั้งใจในการฝึกรวมน้อยกว่าแม่หญิงลาว ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.50 และแม่หญิงลาวมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.67 และในวันที่ 8 พบว่า ในขณะที่ฝึกรวมผู้หญิงไทยมีความตั้งใจในการฝึกรวมมากกว่าแม่หญิงลาว ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.67 และแม่หญิงลาวมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.33

ตารางที่ 3 ผลค่าคะแนนเฉลี่ยภาพรวมการสังเกตพฤติกรรมทางด้านการฝึกรวมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

วันที่	ภาคทฤษฎี		ภาคปฏิบัติ	
	Thais	Laos	Thais	Laos
1	2.75	2.75	2.50	2.67
2	2.25	2.50	2.33	2.33
3	2.38	2.13	1.67	2.50
4	2.13	2.50	3.00	3.00
5	1.63	2.25	1.67	1.83
6	2.38	2.63	2.83	2.17
7	2.13	2.50	2.50	2.67
8	2.00	2.50	2.67	2.33
ค่าเฉลี่ยรวม	2.21	2.47	2.40	2.44

จากตารางที่ 3 ผลค่าคะแนนเฉลี่ยภาพรวมการสังเกตพฤติกรรมทางด้านการฝึกรวมภาคทฤษฎี พบว่า ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนโดยรวมภาคทฤษฎีเท่ากับ 2.21 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ B = พอใช้ (Satisfactory) และแม่หญิงลาวมีค่าเฉลี่ยคะแนนโดยรวมภาคทฤษฎีเท่ากับ 2.47 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ A = ดี (Good) ส่วนผลค่าคะแนนเฉลี่ยภาพรวมการสังเกตพฤติกรรมทางด้านการฝึกรวมภาคปฏิบัติ พบว่า ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนโดยรวมภาคปฏิบัติเท่ากับ 2.40 และแม่หญิงลาวมีค่าเฉลี่ยคะแนนโดยรวมภาคปฏิบัติเท่ากับ 2.44 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ A = ดี (Good) เท่ากัน

อภิปรายผล

การที่จะนำแม่หญิงลาวเข้ามาฝึกรวมดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทยได้โดยถูกกฎหมายควรมี 3 วิธี ซึ่งดำเนินการตามวิธีดังต่อไปนี้คือ

วิธีที่ 1 วิธีการสรรหาคัดเลือกผู้หญิงลาวที่จะเข้ามาฝึกรวม โดยติดต่อสมาคมแม่หญิงลาวตามระบบกฎหมายลาว เข้า-ออก ประตูเดียว อาจเป็นเพราะระบบการปกครองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่ยังเป็นสังคมนิยมอยู่นั้นหมายความว่า ผู้บริหารแต่ละคนยังเป็นอิสระ ไม่ยึดถือผู้บริหารคนเก่า ซึ่งการดำเนินการจะต้องเริ่มกระบวนการใหม่หรืออาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สมาพันธ์แม่หญิงลาวหรือราชการลาวโดยส่วนรวมยังมีความหวาดระแวงในการนำแม่หญิงลาวออกมาพัฒนาต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยหรือแนวคิดของ (นายนิธิตา บุษพา, 2558) ที่กล่าวว่า ปัญหาระหว่างคนไทยกับคนลาวยังมีเรื่องความไว้วางใจอยู่เป็นระยะ

วิธีที่ 2 วิธีการสรรหาคัดเลือกผู้หญิงลาวที่จะเข้ามาฝึกรวม โดยประสานงานกับคนลาวที่อยู่ในประเทศไทย โดยให้ชักชวนญาติพี่น้อง หรือคนรู้จักในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมาฝึกรวม ได้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี อาจเป็นเพราะคนที่บอกต่อนั้นมีความเข้าใจในบริบทของประเทศไทย และมีความมั่นใจในกระบวนการฝึกรวมจึงไปบอกญาติ คนรู้จัก ซึ่งญาติและคนรู้จักก็มีความไว้วางใจคนที่บอกต่อ จึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุภาพร คงศิริรัตน์, 2548) ที่กล่าวว่า คนลาวกับคนไทยมีอุปนิสัยคล้ายคลึงกัน คือ การมีความรักความผูกพันกันในกลุ่มของเครือญาติ การมีความเคารพนับถือผู้ใหญ่ และการรักเพื่อน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความสัมพันธ์ทางสังคมภายในชุมชน

และวิธีที่ 3 วิธีการสรรหาคัดเลือกผู้หญิงลาวที่จะเข้ามาฝึกรวม โดยสรรหาคัดเลือกคนลาวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยอยู่เดิม อาจเป็นเพราะผู้หญิงลาวที่ทำงานอยู่ในประเทศไทยอยู่เดิมนั้นต้องการที่จะเปลี่ยนงาน หรืออาจจะเป็นเพราะนายจ้างต้องการให้ผู้หญิงลาวที่ทำงานอยู่ด้วยมาฝึกรวมเพื่อที่จะมาดูแลผู้สูงอายุให้กับนายจ้างเองในอนาคต จึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กฤตยา อาชวนิจกุล และกุลภาวจนสาร, 2552) ที่กล่าวว่า ในอนาคตจะขาดแคลนผู้ดูแล

ผู้สูงอายุ การกำหนดอาชีพให้กับแรงงานต่างชาตินั้นให้มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันในเรื่องของการจ้างงาน ควรจะเปิดโอกาสให้แรงงานข้ามชาติได้พัฒนาความรู้ทักษะอาชีพของตัวเอง

ในส่วนการสังเกตพฤติกรรมเปรียบเทียบระหว่างผู้หญิงไทยและแม่หญิงลาวในขณะฝึกอบรม การทดลองการฝึกอบรม ได้ใช้หลักสูตรการฝึกอบรมดูแลผู้สูงอายุ 70 ชั่วโมง ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ในการศึกษาวิจัย ไม่ได้ใช้หลักสูตรการฝึกอบรมดูแลผู้สูงอายุ 420 ชั่วโมง เนื่องจากหลักสูตรการฝึกอบรมดูแลผู้สูงอายุ 420 ชั่วโมง ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 6 เดือน ซึ่งการเข้ามาฝึกอบรมของแม่หญิงลาวนั้นใช้วีซ่านักท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ในประเทศไทยได้ 60 วัน และยื่นขออยู่ต่อได้อีก 30 วัน อีกทั้งการที่สรรหาคัดเลือกแม่หญิงลาวที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยนั้นหายาก รวมถึงแม่หญิงลาวที่จะเข้ามาใช้แรงงานในประเทศไทยก็มีจำนวนน้อย เนื่องจากแม่หญิงลาวที่จบการศึกษาสูงๆ ก็จะทำงานในประเทศเขาหรือไม่ก็จะศึกษาต่อ จะมีกลุ่มแม่หญิงลาวที่ไม่ได้เรียนหรือจบการศึกษาแค่ระดับประถมศึกษาเสียมากกว่า จึงทำให้เรื่องวุฒิการศึกษาเป็นข้อจำกัดอีกประการหนึ่ง จึงไม่สามารถนำหลักสูตรนี้มาฝึกอบรมได้ จึงใช้หลักสูตรการฝึกอบรมดูแลผู้สูงอายุ 70 ชั่วโมง แทน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศิริไล ขยางกูร, 2555) และแนวคิดของ (เกษมา บุญยวรรธนะ, 2559) ที่กล่าวว่า ผู้หญิงลาวที่เข้ามาเป็นแรงงานส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาและผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติในการฝึกอบรมไว้ดังนี้ 1) ไม่จำกัดวุฒิทางการศึกษา 2) มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป 3) มีสภาพร่างกายและจิตใจที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการฝึก และเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน 4) ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง 5) มีวุฒิภาวะและบุคลิกลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุ 6) ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี 7) มีความพร้อมและสามารถเข้ารับการฝึกได้ตลอดหลักสูตร

และในการติดตามการฝึกอบรม โดยการสังเกตพฤติกรรมและความก้าวหน้าของการฝึกอบรมโดยภาพรวมพบว่า ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนโดยรวมภาคทฤษฎีเท่ากับ 2.21 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ B = พอใช้ (Satisfactory) และแม่หญิงลาวมีค่าเฉลี่ยคะแนนโดยรวมภาคทฤษฎีเท่ากับ 2.47 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์

A = ดี (Good) ส่วนผลค่าคะแนนเฉลี่ยภาพรวมการสังเกตพฤติกรรมทางด้านการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ พบว่า ผู้หญิงไทยมีค่าเฉลี่ยคะแนนโดยรวมภาคปฏิบัติเท่ากับ 2.40 และแม่หญิงลาวมีค่าเฉลี่ยคะแนนโดยรวมภาคปฏิบัติเท่ากับ 2.44 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ A = ดี (Good) เท่ากัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ทักษะและความสามารถในการเรียนรู้ในการฝึกอบรมระหว่างผู้หญิงไทยและแม่หญิงลาวมีความแตกต่างกันบ้างในด้านการฝึกอบรมภาคทฤษฎี ที่แม่หญิงลาวมีความตั้งใจในการฝึกอบรมมากกว่าผู้หญิงไทย แต่ในด้านการฝึกอบรมภาคปฏิบัตินั้นไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศิริไล ขยางกูร, 2555)

ที่กล่าวว่า แรงงานข้ามชาติ อย่างเช่น คนลาว สามารถนำมาพัฒนาศักยภาพทางด้านความรู้และทักษะ โดยมีการให้ความรู้และการฝึกอบรมที่มีหลักการและมีความถูกต้อง จะเป็นการสร้างแรงงานที่ดีมีคุณภาพได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐหรือภาคเอกชนควรร่วมมือกับสมาพันธ์แม่หญิงลาวในการกำหนดแผนนำแม่หญิงลาวเข้ามาฝึกอบรมและขึ้นทะเบียนไว้ เนื่องด้วยประชากรของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีน้อยกว่าไทย หากฝึกอบรมแม่หญิงลาวแล้ว แม่หญิงลาวสามารถมาทำงานดูแลผู้สูงอายุในไทยต่อไป ซึ่งมาทดแทนผู้หญิงไทยที่นับวันจะสรรหาคัดเลือกได้น้อยลงในการดูแลผู้สูงอายุ และหากวางแผนระยะยาว สำหรับผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้หรือติดเตียงต้องอบรมการดูแลผู้สูงอายุ หลักสูตร 420 ชั่วโมง ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และเสนอกระทรวงสาธารณสุขของไทยปรับคุณสมบัติ เนื่องจากอัตราการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในชนบทของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนั้นมีน้อย

2. การติดตามการฝึกอบรมโดยการสังเกตพฤติกรรมและความก้าวหน้าของการฝึกอบรมโดยภาพรวมทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ พบว่า ผู้หญิงไทยและแม่หญิงลาวมีทักษะและความสามารถในการเรียนรู้ในการฝึกอบรมระหว่างผู้หญิงไทยและแม่หญิงลาวมีความไม่แตกต่างกัน ดังนั้น สามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนนโยบายในด้านการผลิตผู้ดูแลผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานต่างชาติ เพื่อมาทดแทนแรงงานไทยที่ขาดแคลนต่อไป

3. ภาครัฐต้องเตรียมการสำหรับแรงงานต่างชาติที่จะเข้ามาช่วยดูแลผู้สูงอายุในระยะยาว โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีหลักสูตรอบรมดูแลผู้สูงอายุทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยมีใบประกาศนียบัตรรับรองผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบการฝึกอบรมร่วมระหว่างผู้หญิงไทยและแม่หญิงลาวในการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย เป็นงานวิจัยต้นแบบ (Model) ที่จะสามารถนำไปศึกษาวิจัย รูปแบบการฝึกอบรมของแรงงานต่างชาติอื่นๆ ในการดูแลผู้สูงอายุต่อไปได้

2. สามารถศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกอบรมร่วมระหว่างผู้หญิงไทยและแม่หญิงลาวในการดูแลผู้สูงอายุ หลักสูตร 420 ชั่วโมง ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

กษมา บุญยะวรรณ. 17 มีนาคม 2559. **หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ**. สัมภาษณ์.

กฤตยา อาชวนิจกุล และกุลภา วจนสาระ. 2552. “รายงานการวิจัยการจ้างแรงงานข้ามชาติตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 กับการจัดทำบัญชีรายชื่ออาชีพ สำหรับชาวต่างชาติ”. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.colombo-process.org/posters/141010171019-Employment%20of%20migrant%20workers%20under%20the%20Working%20of%20Aliens%20Act%202008%20and%20the%20list%20of%20occupations%20allowed%20to%20foreigners.pdf>

ชยุตม์ วันเกิด. 2555. “สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย”. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 กันยายน 2557, จาก <http://www.behappyradio.com/happyradio/184>

นิดดา บุปผา. 27 กรกฎาคม 2558. **รองหัวหน้าศูนย์ฝึกอบรมกระทรวงแผนการและการลงทุน**. สัมภาษณ์.

นงลักษณ์ พะโกยะ. 2551. “ความต้องการกำลังคนด้านสุขภาพในการดูแลผู้สูงอายุ”. วันที่ค้นข้อมูล 20 กันยายน 2559, เข้าถึงได้จาก http://www.thainhf.org/document/media/media_677.pdf

ศิริไล ชยางกูร. 2555. **แรงงานข้ามชาติกับความต้องการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย [PDF]**. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สุภาพร คงศิริรัตน์. 2548. **อัตลักษณ์ วิถีความคิดของคนไทยและคนลาวจากวรรณกรรมแบบเรียน**. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุภางค์ จันทวานิช. 2556. **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. 2556. “สถานการณ์ผู้สูงอายุโลก”. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2557, จาก <http://www.nfi.or.th/aging/index.php/situation>

เอกสุตา เพชรดี

จบการศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ จากวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และระดับปริญญาตรี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ปัจจุบันเป็นนิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณสุข (Ph.D.)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช

จบการศึกษาระดับปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยบูรพา ปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยบูรพา ปริญญาตรี การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จากวิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา